činem trestním poškozená k řízení trestnímu v době, kdy státní zástupce ustoupil a nebyla-li tudíž o ustoupení vyrozuměna, může během 3 měsíců prohlásiti, že se k trestnímu řízení připojuje a při stihání trvá. Prohlášení, v němž sluší přesně označiti obviněného a čin jemu za vinu kladený, předloží se soudu II. stolice, který rozhodne o přípustnosti dalšího stihání (§ 48 č. 2 tr. ř.).

c) Ustoupí-li státní zástupce od obžaloby teprve po právoplatném vydání v obžalovanoť, avšak před hlavním přelíčením, sdělí to soud soukromému účastníkovi s podotknutím, že je oprávněn setrvati při obžalobě, že však musí to prohlásiti během 3 dnů u soudu I. stolice (§ 48 č. 3 tr. ř.).

d) Ustoupí-li však státní zástupce od obžaloby teprve při hlavním přelíčení, sdělí předseda přítomnému soukromému účastníkovi, že je oprávněn při obžalobě setrvati a své soukromoprávní nároky provésti.

Podotknouti třeba, že k vůli právu žalobnímu soukromému účastníkovi příslušejícímu nesmí býti prodlužována vazba obviněného. Ustoupí-li státní zástupce od obžaloby teprve po pravoplatném vydání v obžalovanosť, rozhodne radní komora, sluší-li propuštění obžalovaného z vazby odložiti (§ 49 al. 2 tr. ř.).

2. V přestupkovém řízení před okresními soudy může soukromý účastník, když funkcionář státního zástupce odepře stihání, sám navrhnouti zákonné potrestání (§ 449 tr. 3.).

IV. Právní postavení soukromého účastníka jako podpůrného žalobce.

Co se týče právního postavení soukromého účastníka co podpůrného žalobce, příslušejí mu táž práva, jako žalobci soukromému, avšak s tímto obmezením:

a) spis obžalovací může podati jen po předchozím přípravném vyšetřování;

b) proti usnesením radní komory může si stěžovati jen když radní komora přípravné vyšetřování zastavila;

c) není oprávněn podati proti rozsudku zmateční stížnosť; odvolati se může jen z rozsudků soudů okresních a jen ohledně svých nároků soukromoprávních. Nemůže ani navrhnouti obnovení řízení trestního, přísluší mu však v řízení obnoveném podpůrné právo žalobní (§ 49 odst. 1, 2, 3 tr. ř.).

d) Státní zástupce sleduje též v případě, když soukromý účastník nastupuje co žalobce, běh řízení a může kdykoliv soudní stihání opět převzíti ve stadiu, ve kterém se právě nalézá (§ 49 odst. 1 tr. ř. a § 75 vykon. nař.).

Učeň (dodatek ku čl. Dělníci).

Živnostenskou novelou ze dne 23. února 1897 č. 63 ř. z. obměněn a doplněn byl řád živnostenský (cís. pat. ze dne 20. prosince 1859 č. 227 ř. z., zák. ze dne 15. března 1883 č. 39 ř. z. a zák. ze dne 8. března 1885 č. 22 ř. z.) v těchto směrech:

1. Přijímání učňů.

Nezletilí učňové mají se přijímati na základě zvláštní smlouvy, jež musí být uzavřena alespoň v době, po kterou jest učeň na zkoušku zaměstnán (§ 99 *a*). Ve smlouvu o vyučení dlužno kromě náležitostí přede-

psaných v § 99 živn. ř. pojmouti i ustanovení, že se majitel živnosti zavazuje sám vyučiti učně zručnosti v dotyčné živnosti nebo že svěří úkol ten schopnému zástupci svému a že bude přidržovati učně k pilnému zaměstnání odbornému a dále ustanovení o společenstevním poplatku za přípověď učně a za vyučenou.

2. Povinnosti učně.

Pokud učňové s úspěchem nevychodili živnostenskou školu pokračovací nebo některou jinou školu aspoň stejné ceny, musí pravidelně navštěvovati živnostenské školy pokračovací (nebo kursy přípravné), jakož i odborné pokračovací školy způsobem v dotyčném učebním plánu předepsaným. Učňům zanedbávajícím vyučování vlastní vinou může úřad živnostenský na základě oznámení dotyčného dozorčího orgánu školního za trest prodloužiti pravidelnou dobu učební stanovami nebo smlouvou vyměřenou. Dobu učební může úřad živnostenský takto prodloužiti k oznámení společenstva i v tom případu, že by učeň při učňovské zkoušce stanovami dotyčného společenstva předepsané neobstál; celkem však nesmí se v obou případech nikdy doba učební prodloužiti o více než jeden rok.

3. Povinnosti živnostníka (pána, mistra):

Majitel živnosti dbáti má o důkladné vzdělání učně v dotyčné živnosti, dopřáti mu k tomu žádoucího času a příležitosti nezaměstnávati jej pracemi jinakými; má pak živnostník, pokud se týká, zástupce jeho činiti dosti povinnostem vytčeným v § 100 živn. řádu. Učni nemají se dávati na starost práce takového způsobu a trvání, které přesahovaly by fysické síly učňovy (ku př. doprava přílišného nákladu). Pán živnosti, pokud se týká, zástupce jeho povinni jsou dále učňům, kteří dosud s úspěchem nenavštěvovali živnostenských škol pokračovacích nebo učelišť jim aspoň rovnocenných, poskytnouti času potřebného k návštěvě škol v § 99 *b)* odst. 3 naznačených, je přidržovati k návštěvě škol těchto a míti dohled k pravidelné návštěvě školní. Onemocní-li neb uteče-li nezletilý učeň nebo udá-li se jiná důležitá příhoda, jest povinnen pán živnosti zpraviti o tom nejen rodiče, poručníka a jiné osoby s učněm spřízněné, nýbrž i společenstvo. Jestliže pán živnosti zaviní sám, že stane se o více než 14 dní později přípověď učně nebo že dostane o tutéž dobu později za vyučenou, dopouští se přestupku řádu živnostenského.

4. Podmínky, za kterých pozbývá pán živnosti práva míti učně nebo mladistvé pomocníky, jsou:

a) hrubé porušení povinností jemu uložených;

b) skutečnosti, na základě kterých stává se pán živnosti v mravním směru nezpůsobilým míti učně nebo mladistvé pomocníky;

c) nebdí-li pán živnosti náležitou měrou nad řádnou návštěvou školy se strany učně a neplní-li povinnosti této jsa opět a opět k tomu vyzýván, pozbývá naznačeného práva v nastalém případu na určitou dobu, opětuje-li se případ, na vždy. Trest tento nastupuje po vyslechnutí společenstva.

Učeň obchodní jest obchodní pomocník, který zaměstnán jest u některého kupce (obchodníka) hodlaje se vyučiti živnosti kupecké; o nich platí v celku tatáž ustanovení, jež byla vytčena ve čl. »Pomocníci obchodní«. Čl. 61 odst. 2 odkazuje však co do trvání doby učení předkem na smlouvu o vyučení sjednanou a podpůrně na místní předpisy, posléze na místní obyčej, takže není v té příčině v obchodním zákonu všeobecné